




Overlegorgaan
Infrastructuur en Milieu

“

OIM werkconferentie 2016

Terugblik en vooruitblik



OIM Werkconferentie 2016:

Daverend succes dankzij deelnemers

Voor u ligt een magazine waarmee we terugkijken op de jaarlijkse OIM werkconferentie en vooruitblikken op het vervolg. De werkconferentie was, mede dankzij de inspirerende locatie, een succes waarover je naar huis schrijft. En dat doen we dus ook want waarschijnlijk is iedereen benieuwd naar de oogst. Wat heeft de dag opgeleverd, wat gaan we er mee doen en hoe kunt u betrokken blijven?

De OIM werkconferentie bestond ook dit jaar weer uit meerdere programma-onderdelen waarvan we in tekst én beeld een indruk geven in dit magazine. De workshop, het meest interactieve deel van het programma, werd een succes door de overweldigende energie waarmee de deelnemers aan de slag gingen. In slechts twee uur tijd werden vijf transitie binnenstebuiten gekeerd, van alle kanten belicht en voorzien van een waardevolle lijst van ideeën en aanbevelingen voor het nieuwe kabinet. Een overzicht waar je mee verder kunt en dat is ook precies wat we gaan doen.





Zonder mij lukt het niet

We halen vandaag ons land uit elkaar want we staan voor grote opgaven zoals hoe je je met een rokje elegant positioneert op een zitzak. We fotograferen alle onderdelen, projecteren het op een groot scherm brengen het naar de smederij, waar veren en pek klaarstaan voor degene die waagt het woord vergadering in de mond te nemen. We leggen dit woord en alle andere woorden op een aambeeld, en met een oud-minister waarvan we niet wisten dat hij ook een spijkerbroek heeft, slaan we erop tot de vonken eruit schieten.

Ze verlichten onze gezichten zoals de smartphones waar we onze hoofden over buigen, als de lampjes op de buiken van de danseressen waar we naar kijken nadat we de gordijnen sluiten en de lichten uitdoen. Wat hebben we eigenlijk gezien, wie zit erop te wachten, vraagt de man die met zijn stappen naar voren de tijd stopt. Daar heeft de rest van de wereld niets mee te maken, als we het thuis, waar ze op zoek zijn naar de hamer, maar uit kunnen leggen.

© Tim Pardijs
sneldicht werkconferentie Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu,
20 oktober 2016, Veerensmederij Amersfoort



De 'oogst' van de werkconferentie

De vijf transities zoals genoemd in de Rli-publicatie 'Opgaven voor duurzame ontwikkeling' stonden centraal tijdens de werkconferentie op 20 oktober 2016 in Amersfoort:

- 1 Transitie naar een circulaire economie
- 2 Nieuw perspectief in het klimaatbeleid en de energietransitie
- 3 Duurzame ontwikkeling van de natuur en de agrarische sector
- 4 Ontwikkel de kracht van stedelijke regio's
- 5 Transformatie van vastgoed in de stad

Deze transities zijn in teams verder uitgediept tijdens een workshop met als werkvorm 'simulatie'. Ieder transitieteam maakte die middag als zakenkabinet deel uit van de zogenaamde kabinetsformatie en werkte met veel enthousiasme aan de formulering van centrale beleidskeuzes voor de eigen transitie. De ideeën van de teams werden ter plekke samengevat op grote vellen papier en door het OIM secretariaat met zorg gedocumenteerd op de website van het OIM.

In dit e-zine geven we wat voorproefjes weer van de beleidskeuzes van de teams. In de bijlage en op de website vindt u het overzicht van alle ideeën.

Meer weten

- [Bekijk via deze link](#) de Rli-publicatie
- [Bekijk via deze link](#) een tweetal filmpjes de hoogtepunten van de werkconferentie



Hoe gaan we verder?

Op 20 oktober 2016 hebben de deelnemers van de werkconferentie als 'zakenkabinet' kernboodschappen geformuleerd voor het kabinet dat start in 2017. Hoe gaan we die verder 'laden' en aanscherpen? Wat kunnen we het beste doen met input die zo veelbelovend is? En met het commitment van zoveel interessante partijen? De deelnemers van de werkconferentie hebben aangegeven dat zij verder willen werken in transitiegroepen om te brainstormen over de inhoud en de vorm van deze kernboodschappen. De vijf secretarissen die deze transitiegroepen begeleiden, stellen zich in dit magazine voor en vertellen wat hun drijfveren zijn. En, goed om te weten: aanhaken is nog mogelijk!

Meld u via deze link aan voor de gewenste transitiegroep-bijeenkomst. Wacht niet te lang want het aantal plaatsen is waarschijnlijk beperkt. Blok de dag alvast in uw agenda!

TIP: Meet-up Onzichtbaar Nederland

Het tv-programma [Onzichtbaar Nederland](#) neemt u aan de hand van acht thema's mee op een visuele reis door de tijd. Met historische animaties en bijzondere datavisualisatie-technieken wordt niet alleen ons veranderende landschap in kaart gebracht, maar ook de veranderende blik op hoe wij naar de inrichting van ons land kijken.

In aanvulling op deze uitzendingen organiseert Pakhuis de Zwijger Meet-up's. Op 12 januari geven de makers van het programma een blik achter de schermen.

Kom naar Pakhuis de Zwijger in Amsterdam en hoor het van de makers zelf. [Via deze link kunt u zich aanmelden.](#)



Transitie Circulaire Economie

Eén van de grote mondiale uitdagingen van deze eeuw is de toenemende schaarste van (bepaalde) grondstoffen. Het wordt steeds belangrijker om grondstoffen zorgvuldig in te zetten én te hergebruiken. Dit draagt niet alleen bij aan een beter milieu maar is ook economisch gezien een ontwikkeling waar we niet omheen kunnen. Als we grondstoffen hergebruiken in plaats van ze na één keer gebruiken weg te gooien, neemt de economische waarde toe en gaat de milieubelasting omlaag. In een circulaire economie wordt dit hergebruik al bij het ontwerp van producten en diensten ingecalculerd.

Wat de zakenkabinetten met de circulaire economie willen:

- voer een index in voor circulaire materialen
- maak octrooien vrij toegankelijk voor iedereen
- stimuleer design voor recycling: alleen nog recyclebare of te repareren producten toestaan
- voer het Persoonlijk Duurzaamheids Budget in
- goed voorbeeld doet goed volgen: € 73 miljard circulair te besteden door de overheid
- circulaire economie: niets te verliezen
- meer ideeën van de zakenkabinetten voor de transitie Circulaire Economie
- meer ideeën vindt u in de bijlage en op de website van het OIM

Wilt u in het vervolg meedenken over circulaire economie? [Meld u hier aan](#) voor de transitiegroepbijeenkomst op 31 januari a.s.

“

Frans Merkx begon zijn loopbaan als universitair docent in de wiskunde. Omdat hij in die functie op den duur de aansluiting met de praktijk miste én omdat hij zich zorgen maakte over het milieu – ook toen al – stuurde Frans zijn carrière een andere kant op. Hij ging aan de slag bij het CBS waar hij de uitstoot van het vrachtverkeer wilde terugdringen door het inzichtelijk te maken met cijfers. Wat daarna volgde was een uitgebreid traject van heel veel en heel verschillende functies maar in 2007 kwam Frans toch weer terug bij cijfers en vrachtverkeer: bij de goederenvervoermonitor van Rijkswaterstaat. Sinds 2015 is Frans adviseur en secretaris bij de Directie Participatie.

Binnen het OIM-team Circulaire Economie en Leefomgeving (CEL) is Frans de contactpersoon van de Directie Duurzaamheid, en daardoor de aangewezen secretaris voor transitie Circulaire Economie.



Secretaris Circulaire Economie
Frans Merkx

Wiskundig ingenieur

frans.merkx@minienm.nl
+31 (0)6 21 64 98 08

Het tot stand brengen van circulair gebruik van grondstoffen is volgens Frans van levensbelang want het tekort aan grondstoffen zal snel oplopen. “Als we zo doorgaan zijn binnen enkele tientallen jaren een aantal belangrijke grondstoffen echt op. Zo ver mogen we het niet laten komen want zodra er tekorten ontstaan, komen er oorlogen over de restanten van de grondstoffen. Uiteraard werkt het rijksbrede en internationale Programma Circulaire Economie hier al heel hard aan maar tegelijkertijd gebeurt er ‘van onderop’ óók heel veel. Dit zijn vaak kleine partijen met veel kiemkracht die soms nog wat bescherming of ondersteuning nodig hebben. Wat daar bubbelt is interessant en belangrijk en ik zou die twee stromen graag samenvoegen, samen met de leden van het OIM. Dan zetten we een belangrijke stap.”

”



Energietransitie

In 2050 moet de emissie van broeikasgassen in Nederland 80% tot 95% lager zijn dan in 1990. Daarmee leveren we onze bijdrage aan de internationale doelstelling de mondiale temperatuur met maximaal 2°C te laten stijgen. Een enorme uitdaging omdat de vraag naar energie in Nederland onverminderd groot blijft. Om daadwerkelijk toe te kunnen groeien naar een duurzame energievoorziening, is een ander perspectief nodig in het energiebeleid. Energie is pas duurzaam als we gebruik maken van een koolstof-arme energievoorziening die veilig en betaalbaar is en een gegarandeerde leveringszekerheid heeft. Veranderingen op dat gebied vragen om grote aanpassingen in bestaande structuren. Ingrijpende sociale en technologische veranderingen zullen dan ook grote invloed hebben op deze transitie.

Wat de zakenkabinetten met de energietransitie willen:

- een voorbeeldrol voor de overheid: Rijksvastgoed, voertuigenpark en gronden worden energieneutraal
- energietransitie verknopen met andere transitie > impuls biomassa voor biochemie
- in 2025 geen nieuwe voer- en vaartuigen meer op fossiele brandstoffen
- in 2020 is 75% van de woningvoorraad energieneutraal
- fonds oprichten voor innovatie omtrent energie > één kennis-expert in de wereld in 2030
- maatschappelijk akkoord: binnen 2 jaar moet maatschappelijk veld maatregelen nemen op straffe van sancties
- meer ideeën vindt u in de bijlage en op de website van het OIM

Wilt u in het vervolg meedenken over energie? [Meld u hier aan](#) voor de transitiegroepbijeenkomst op 24 januari a.s.

“

Maaïke begon haar loopbaan in de gezondheidszorg als casebeoordelaar bij een grote verzekeringsmaatschappij, was vrijwilliger in een kliniek in ruraal Kenia en werd vervolgens coördinator bij een medisch onderzoeksbureau. In 2005 stapte ze als Rijkstraineë over naar de Rijksoverheid, naar het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Een detachering bracht haar naar het toenmalige Inspraakpunt van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Daar ontdekte Maaïke dat ze helemaal op haar plek zat – ze kon er luisteren naar de zorgen en belangen van mensen en die vervolgens een plek geven in concrete projecten. Als senior adviseur en secretaris OIM richt Maaïke zich op het volledige spectrum van participatie.

In 2016 organiseerde Maaïke als lid van het team Circulaire Economie en Leefomgeving (CEL) in het kader van de brede energiedialoog een OIM over energietransitie en ruimte. Dit gaf haar de juiste ‘vleugels’ om de transitiegroep Energie als secretaris te begeleiden.



Secretaris Energietransitie
Maaïke de Beer

Gezondheidswetenschapper

maaïke.de.beer@minienm.nl
+31 (0)6 52 59 69 83

Want ook nu is de vraag: hoe verhoudt de energietransitie zich tot de ruimte die we hebben in Nederland?

“De energietransitie lijkt vaak vooral over windenergie te gaan, tot nu toe de grootste ontwikkeling op het gebied van duurzame energie. Daar is ook de meeste weerstand tegen want ‘niemand wil een windmolen in zijn achtertuin’. Het zou mooi zijn als we met de leden van het OIM tot een inspirerende visie kunnen komen voor 2050. De energietransitie kan op zoveel manieren worden voltooid. Door de weerstand tegen windenergie krijgen andere ideeën en ontwikkelingen minder aandacht. Dat moeten we niet laten gebeuren.”

”



Verduurzaming van het landelijk gebied

De Nederlandse land- en tuinbouw is de belangrijkste drager van het landelijk gebied en is een wezenlijk onderdeel van de nationale economie. Internationaal is de Nederlandse land- en tuinbouw een speler van formaat. Ook deze sector staat onder druk door de scherpe concurrentie op de wereldmarkt en de schommelende prijzen. Tegelijk stelt de samenleving steeds hogere eisen aan de sector als het gaat om het terugdringen van emissies, voedselveiligheid, dierenwelzijn, omgevingskwaliteit, enzovoorts. De uitdagingen voor de land- en tuinbouw zijn daarmee ingewikkelder dan ooit tevoren. Door te verduurzamen kan de sector zijn bestaansrecht en zijn concurrentiepositie behouden én waarborgen creëren voor de natuur en de maatschappelijke betekenis daarvan.

Hoe de zakenkabinetten een duurzaam landelijk gebied dichterbij willen brengen:

- voer een landbouwvergunning in
- stel een maximum aan de milieugebruiksruimte: meer planten, minder vlees
- het kabinet kiest voor de RENAISSANCE van het platteland
- geen scheiding tussen werk en wonen
- innovatieve woonconcepten op het platteland
- voor de 'troeptax' in
- meer ideeën van de zakenkabinetten voor de transitie Verduurzaming van het landelijk gebied
- meer ideeën vindt u in de bijlage en op de website van het OIM

Wilt u in het vervolg meedenken over verduurzaming van het landelijk gebied? [Meld u hier aan](#) voor de transitiegroep-bijeenkomst op 2 februari a.s.

“

Na 13 jaar organisatie- en cultuurveranderingen te hebben begeleid bij KPN, startte Victoria in 2009 bij het ministerie van Verkeer & Waterstaat. Daar deed ze er als mobiliteitsmanager alles aan om werkgevers te stimuleren tot maatregelen die er voor zouden zorgen dat hun werknemers niet meer in de file hoefden te staan. De samenwerking met het bedrijfsleven beviel haar zo goed dat zij naar de Dienst Participatie overstapte om bedrijfsbelangen en overheidsdoelen aan elkaar te kunnen koppelen.

Victoria's betrokkenheid bij de Nationale Omgevingsvisie maakt haar de ideale secretaris voor de transitie Verduurzaming Landelijk Gebied. Zij kent de stakeholders en de 'stakes' en vindt het belangrijk dat de overheid als een betrouwbare partner kan worden gezien.



Secretaris Verduurzaming van
het landelijk gebied
Victoria Dekker

Veranderaar

victoria.dekker@minienm.nl
+31 (0)6 15 35 94 48

“We moeten echt eens af van die ivoren toren. Hoe laten we een werkelijke verbinding tussen overheid en het bedrijfsleven tot stand komen? Door meer netwerken te bouwen? Andere netwerken? Betere? Ik denk dat we vooral ook netwerken aan elkaar moeten koppelen. Want er gebeurt natuurlijk al van alles. Ook de partijen die al lang bezig zijn, moeten we helpen hun doelen te bereiken. Ik ben er van overtuigd dat de leden van het OIM daar het verschil kunnen maken, dat we samen de schakel zijn die praktijk en beleid meer kunnen laten samenwerken.”

”



Transitie van de kracht van stedelijke regio's

In de Nederlandse steden is de situatie ontstaan waarin gemeentelijke overheden elkaar beconcurreren met een zo gunstig mogelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en bewoners. Elke gemeente ontwikkelde haar eigen bedrijventerreinen, kantoorlocaties, woningen en voorzieningen en ging daarbij lange tijd uit van de meest rooskleurige (regionale) behoefte-ramingen. Deze onderlinge concurrentie heeft geresulteerd in overaanbod en leegstand en vraagt om een fundamenteel andere benadering van de Nederlandse stedelijke ontwikkeling: van concurrentie naar nauwe samenwerking en het gebruikmaken van elkaars kwaliteiten. Door de complementariteit van de Nederlandse steden te versterken, kunnen zij duurzaam bijdragen aan de economische ontwikkeling.

Hoe de zakenkabinetten de stedelijke regio's willen versterken:

- Rijk neemt natuur- en landschapsbeleid weer serieus
- positioneer risicovolle en bedrijven die verkeer aantrekken langs de hoofdverkeersaders
- ontwikkel nieuwe economische pijlers vanuit metropoolgedachte
- per stedelijk gebied: Stadsprovincie zonder provincie, zonder gemeente
- leefbaarheid in de stad: iedereen recht op 'n ommetje vanaf de voordeur
- meer ideeën van de zakenkabinetten voor de transitie van de kracht van stedelijke regio's
- meer ideeën vindt u in de bijlage en op de website van het OIM

Wilt u in het vervolg meedenken over de kracht van stedelijke regio's? [Meld u hier aan](#) voor de transitiegroepbijeenkomst op 26 januari a.s.

“

Regien begon haar loopbaan bij het ministerie van VenW als beleidsmedewerker Luchtvaart in 2001. Als beleidsmedewerker had ze veel te maken met vertegenwoordigers van de plezierluchtvaart zoals ballonvaarders en parachutisten. Zij kreeg bewondering voor de passie van kleinere groeperingen die moeten opboksen tegen het ‘hogere belang’ of het ‘grote geheel’. Overleg en relatiemanagement waren haar voornaamste tools, een heel andere dynamiek dan die ze gewend was in haar baan bij de VNG waar ze samen met haar collega’s het informatiepunt Europa uitbouwde tot een orgaan van betekenis. In 2012 stapte Regien over naar de projectenpool van DGB en werkte ze mee in het MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport). In dit onderzoek stond de Gooi en Vechtstreek centraal en kwam Regien voor het eerst in aanraking met het metropolitaan denken: het ontwerpen van het grootstedelijk gebied van Nederland, gericht op welzijn, welvaart en de versterking van de internationale concurrentiepositie. Sleutelwoord hierbij is complementariteit: regio’s



Secretaris Kracht van de
stedelijke regio's
Regien Visser

Europese studies in Amsterdam
plus een jaar Nederlands recht
regien.visser@minienm.nl
+31 (0)6 15 87 91 01

maken optimaal gebruik van hun kracht en vullen elkaar aan, in plaats van elkaar te beconcurreren. Deze ervaring en het feit dat Regien in 2015 adviseur en secretaris van het OIM werd bij de Directie Participatie, legde de basis voor haar leidende rol als secretaris van de transitie Stedelijke Vernieuwing.

“Het nadenken over het slim combineren van de kracht van grote steden en hun omgeving is een ontwikkeling die al een tijd gaande is. Nederland is een klein en vol land en het is voor grote steden dus zinvol om samen te werken waar mogelijk. Maar de noodzaak om het ook echt anders te gaan doen – duurzamer – is groter dan voorheen. We kunnen onszelf geen gemakkelijke oplossingen meer permitteren. We moeten echt veranderen, vernieuwen op een rigoureuze manier. We moeten stoppen met wat niet meer vol te houden is en de deuren niet meer op een kier houden. Deze transitie, deze beweging van het een naar het ander, zal zeker schuren. Maar dat moet ook, er moet scherpte inzitten. Die scherpte wil ik met ‘mijn’ transitiegroep graag bereiken.”

”



Transitie transformatie van vastgoed in de stad

Mensen werken tegenwoordig in hun woning of in openbare ruimtes, delen kantoorruimte of krijgen zorg aan huis. Wonen, ondernemen, werken, zorgen, enzovoorts, zijn niet meer als vanzelfsprekend gescheiden vormen van vastgoedgebruik. Er is bovendien een overvloed aan vastgoed in de Nederlandse steden door het vrijkomen van winkel-, kantoor- en zorgoppervlak. Ook overheidsvastgoed verliest vaak zijn functie. Leegstand kan een negatieve invloed hebben op de omgevingskwaliteit in het stedelijk gebied. Omdat de stad tegelijkertijd steeds meer in trek raakt als woon- en verblijfsplek, is het zaak te investeren in die kwaliteit. Dat vraagt om een duurzame transformatie van het stedelijk vastgoed, waarmee wordt ingespeeld op de continu veranderende behoeften en (woon)wensen van mensen.

Hoe het zakenkabinet de vastgoedsector wil transformeren:

- in 2021 is vastgoed in Nederland multifunctioneel ontworpen of ingericht naar lokale behoeften
- overall in NL zijn goede digitale verbindingen, zodat je overall kunt wonen en werken
- richt op: instituut voor disruptie (met visie op veranderen)
- stel in: de gebiedsregisseur
- meer ideeën van de zakenkabinetten voor de transitie transformatie van vastgoed in de stad
- meer ideeën vindt u in de bijlage en op de website van het OIM

Wilt u in het vervolg meedenken over transformatie van vastgoed in de stad? [Meld u hier aan](#) voor de transitiegroepbijeenkomst op 30 januari a.s.

“

Marja Bitterberg begon haar loopbaan bij het ministerie in 1982. De eerste 25 jaar als juridisch adviseur en als wetgevingsjurist, later als secretaris bij het OVW (Overleg Verkeer & Waterstaat) de voorganger van het OIM. Vanwege de vele juridische aspecten die aan het onderwerp vastgoed kleven en het grote belang van regelgeving, is Marja de aangewezen secretaris voor de transitie Vastgoed.

Ook haar betrokkenheid vanuit het OIM bij het project Stedelijke Herverkaveling – waarbij een belangrijke vraag was ‘Leggen we dit verplicht op of vrijwillig?’ – geeft Marja de juiste voorsprong bij dit buitenbeentje in deze transitie-pool. Want al lijkt Vastgoed voornamelijk een onderwerp voor Binnenlandse Zaken, als het gaat om de bestemming en het (her)inrichten van bebouwde gebieden en de lokale en regionale behoeften ten aanzien van de functie van gebouwen, is Vastgoed duidelijk een zaak voor het OIM.



Secretaris Transformatie van vastgoed in de stad
Marja Bitterberg

Jurist

Marja wordt ondersteund door Reinout Koning:
reinout.koning@minienm.nl
+31 (0)6 52 00 22 24

Wat Marja het kabinet in maart als uitkomst van dit traject wil aanbieden is nog niet duidelijk maar als het aan haar ligt is het iets waarvan iedereen opkijkt, achter zijn oor krabt en zegt ‘dit is een interessant idee, we zijn gek als we hier niets mee doen!’ ‘Ik zou samen met de leden van het OIM tot echt vernieuwende ideeën willen komen – hoe klein ook – en het liefst meteen ook met plannen om ze uit te werken. Het zou mooi zijn als we het automatisme dat vaak de kop opsteekt kunnen loslaten en iets heel anders bedenken dan ‘er moeten minder regels komen’. Want daar ligt volgens mij de oplossing niet.”

”

OIM WERKCONFERENTIE

Donderdag 28 oktober 2016
- SHARREN.SHALB@MINIENM.NL



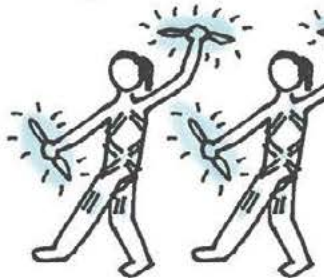
LEUKE SALADEBAKKEN!



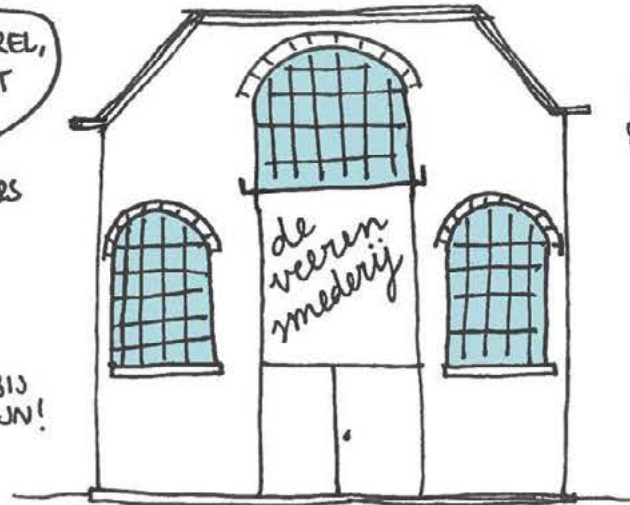
IEDERE LETTER EEN KORREL,
EEN DRUPPEL OP DE PLAAT
DIE OPWARMT ONDER
ONZE VOETEN

GEDICHT OVER LANDMAKERS

TIM PARDIJS
(DICHTER)



JE HAD ERBIJ
MOETEN ZIJN!



NIEUWE HUISSTIJL!



MILIEU
VRIENDELIJKE
GRAFITI
ARTIST!

NIET FUNCTIE
MAAR MENS &
EXPERTISE
CENTRAAL



WE WAREN ER
SNEL VIT:
TROEP TAX!

VEEL KNAPPE
MENSEN!

DE CATERING
KOMT NAAR JE
TOE!

DE LED-ACT VOND
IK ONTZE ITEND TOE

66



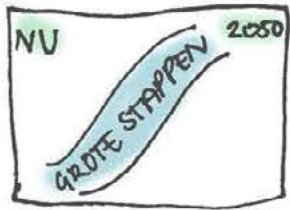
OVERLEGORGaan
INFRASTRUCTUUR & MILIEU 99

DE RAZENDE
REPORTERS



HAD JE OOK BIJ MOETEN
ZIJN



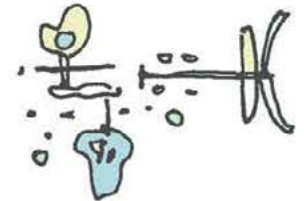
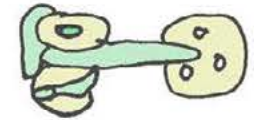
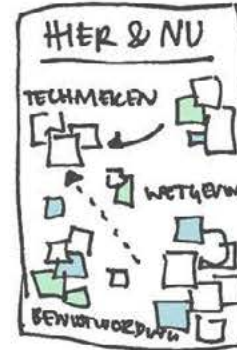
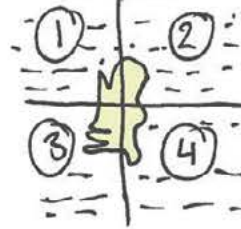


DROMEN:

WERLD ZEE VOL WINDMOLENS

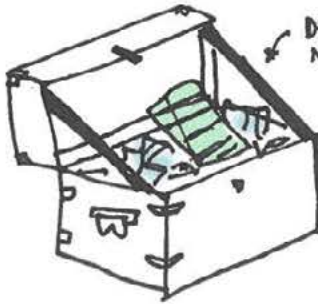
MINDER AUTO'S MEER OV

TOEKOMST VAN ENERGIE



KUETEN OVER DE STAD VAN DE TOEKOMST

CIRCULAIRE ECONOMIE IS EEN MIDDEL VOOR RECHT-VAARDIGHEID!



SFEERIMPRESSIE WERKGROEPEN

SHYREEN.SHAIB@MINIENM.NL

Old boys network
Change of paper ship
STOP MET BOUWEN!

OP DE ZITZAKKEN MET EEN ROKJE AAN



TEKENINGEN VAN DEELNEMERS!

CIRCULAIR INVESTERINGS MODEL
I&M
EL
JUSTITIE

PLATELAND ALS LIVING LAB VOOR INNOVATIE!



We leggen ons oor te luister op álle plekken

Friso Coumou is sinds een jaar de frisse wind die waait bij het Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu, kortweg het OIM. Hij voelt zich daar zeer op zijn plaats. “Het OIM, en het werk van het OIM, raken de kern van mijn motivatie om te werken in de publieke sector. Het mooie, en ook het spannende van het OIM is dat het draait om maatschappelijke waardecreatie in een netwerk met verschillende spelers. Complexe vraagstukken kun je enkel oplossen door verschillende sectoren en disciplines – en dus verschillende manieren van denken en kijken – bijeen te brengen, is mijn overtuiging. Ik zie het OIM voor me als een ronde tafel met mensen uit de samenleving, de ambtenarij en het bedrijfsleven.”

Lukt dat?

Het is spannend en tegelijkertijd moeilijk. Spreken de verschillende partijen wel voldoende dezelfde taal? Lukt het ze om deelbelangen te overbruggen en ook het algemeen belang te dienen? Het is fascinerend om te zien hoe partijen met verschillende achter-

gronden vraagstukken oplossen rondom de fysieke leefomgeving. En in het OIM gaat het altijd om vraagstukken met impact. We zijn nog volop aan het leren hoe we dergelijke processen moeten aanpakken. Het OIM is in ontwikkeling. De inbreng van de OIM-deelnemers is daarbij van groot belang.

Waar komt het OIM vandaan?

In 1992 werden de Overlegorganen Verkeer en Waterstaat (OVW) opgericht. Uit een evaluatie van het adviesstelsel kwam destijds naar voren dat de basisprincipes *advisering* en *belangenbehartiging* vermengd waren. Voor het onderdeel advisering werd de Raad voor Verkeer en Waterstaat opgericht, voorganger van de huidige Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur. De belangenbehartiging kreeg een plek in de OVW. Dit werd vastgelegd bij wet, waarbij ook de onafhankelijkheid van het OVW werd geregeld. De OVW bestonden in die tijd uit zeven overlegorganen plus deelorganen met onafhankelijke voorzitters en een onafhankelijk secretariaat. Er werd op vaste moment overlegd.



In de loop van tijd is het aantal overlegorganen verminderd en uiteindelijk terug gebracht tot één overkoepelend overlegorgaan voor infrastructuur en milieu, het OIM. Dit verklaart de enorme diversiteit in het deelnemersbestand van het OIM: ruim 3000 deelnemers en ca. 1200 organisaties. Partijen komen ook niet meer periodiek bijeen, maar op basis van actuele ontwikkelingen, thema's en behoeften.

Wat is jouw missie?

Tijdens de eerste jaarconferentie van het OIM in 2015 – mijn eerste kennismaking met het OIM – kregen deelnemers twee vragen voorgelegd: hoe vindt u dat het OIM functioneert en welke onderwerpen zou het OIM moeten agenderen voor 2016?

Het bleek dat de deelnemers zeer tevreden waren over het OIM maar ze dachten dat er ook veel meer uit te halen was. Denk aan nieuwe werkvormen, meer interactie: co-creatie, het bereiken van andere doelgroepen: *unusual suspects* en ongehoorde groepen, het

verbinden met andere hubs en netwerken en het OIM als plek om samen te leren. En daar zijn wij mee aan de slag gegaan. Inmiddels zijn de punten op de agenda van 2016 zo goed als uitgevoerd en kijken we terug op een jaar waarin flinke slagen zijn gemaakt. In 2017 gaan we daar uiteraard mee door, mede gestuurd door de input op de grote transities in de fysieke leefomgeving, die de werkconferentie van afgelopen oktober heeft opgeleverd.

En de missie van de minister?

Eind 2015 gaf ook de minister aan meer uit OIM te willen halen zoals het actief op zoek gaan naar tegenspraak, en naar de soms ongehoorde geluiden in de samenleving. Ter ondersteuning van deze koers zijn Job Cohen en Jacques Wallage benoemd als extra voorzitters van het OIM. Zij vormen met hun specialisme een prachtige aanvulling op onze visie op de nieuwe verhoudingen in de samenleving met meer zeggenschap en eigenaarschap van groepen burgers.

Wat is de toegevoegde waarde van het OIM?

Het OIM heeft een paar unieke kenmerken zoals de wettelijk bepaalde onafhankelijkheid, de reikwijdte van de thematiek en de flexibele structuur. Het OIM brengt op verzoek van de minister advies uit over beleidsvoornemens en conceptplannen maar kan de minister ook ongevraagd adviseren, bijvoorbeeld op verzoek van de OIM-leden. Het OIM bestrijkt alle thema's op het gebied van de fysieke leefomgeving. Daar kunnen dus ook onderwerpen onder vallen die primair op het terrein liggen van bijvoorbeeld het ministerie van EZ en het ministerie van BZK. Voor het OIM is dat geen probleem. Doordat het OIM vrijwel structureel is, kunnen we maximaal aansluiten op de behoeften en perspectieven in de samenleving. Tijdens de conferentie eind 2015 zag je bijvoorbeeld al dat circulaire economie hét thema was. Het OIM kan die signalen uit samenleving vroegtijdig opvangen.

Wat doet het OIM nu precies?

Het OIM heeft vier belangrijke functies: consultatie, co-creatie, de leerfunctie en de antennefunctie. Het OIM blijft haar klassieke rol van **consultatie** vervullen op verzoek van de minister. In het afgelopen jaar werd hier volop een beroep op gedaan. Bij de benoeming van Cohen en Wallage heeft de minister nadrukkelijk de opdracht meegegeven kritisch te zijn over de inhoud en de werkprocessen van lenM.



De deelnemers van de landelijke conferentie in 2015 gaven aan welke thema's of onderwerpen zij in 2016 op de agenda wilden zien. Op basis daarvan zijn de 5 transitie in het fysieke domein gekozen: energietransitie,

transitie naar circulaire economie, transformatie van steden, transformatie van het vastgoed en transformatie van landelijk gebied, de landbouwtransitie. Deze worden nu in 5 transitiegroepen uitgewerkt tot een transitiepakket dat in april beschikbaar is voor het nieuwe kabinet. We noemen dit deel van ons werk **co-creatie**.

Het OIM wil ook graag een platform zijn waar stakeholders en lenM-medewerkers samen leren en ontdekken. Binnen deze **leerfunctie** experimenteren we met werkvormen als serious gaming, expedities en



burgerpanels en delen we onze kennis en ervaringen via masterclasses en colleges. Hier blijkt grote behoefte aan te zijn.

Dan is er nog de **antennefunctie** waarin we de verbinding zoeken met andersoortige netwerken en actoren. Enkele voorbeelden van nieuwe netwerken zijn Pakhuis de Zwijger, Waag Society, De Coöperatieve Samenleving en Camping Onbestemd. Hierdoor, maar ook door de veranderende werkwijzen van 'bekende' belangenorganisaties en koepels, verandert het OIM voortdurend. De nieuwe voorzitters Cohen en Wallage en de meer professionele inzet van het OIM-secretariaat hebben in 2016 een belangrijke impuls gegeven aan de bekendheid en de inzetbaarheid van het OIM.



Wat gaat het OIM in 2017 doen?

In 2017 gaan we nog een stap verder door ons oor óók te luisteren te leggen bij de tot nu toe ongehoorde groepen in de samenleving. Bij elk thema moeten we ons afvragen 'Wie missen we mogelijk?' Die groepen gaan we actief benaderen. Welke rol kan of moet het OIM vervullen bij het werk van lenM als het gaat om het betrekken van nieuwe netwerken, *unusual suspects* en niet-gehoorde of 'vergeten' groepen burgers? Hoe kan het OIM een brugfunctie vervullen tussen 'verticale structuren' en 'horizontale netwerken?' Daar gaan we methodieken voor ontwikkelen.



Wat is uw idee voor een OIM slogan?

- Mijn idee voor een slogan:
OIM: Voor rijk
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Binnen tussen
dan buiten!
Organisatie: Duursamen Door
Naam: Theo en Coes
- Mijn idee voor een slogan:
Nederland in
verandering brengen
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Samen kon je
worden
Organisatie: Rouse
Naam: Lyseth Leendekum
- Mijn idee voor een slogan:
Mijn idee voor een slogan:
MEMO KNIP IS IN DE
WAK VAN TWEE
DAMES. (MOEST
GEZEGD)
- Mijn idee voor een slogan:
Samen voor ~~een~~ de
toekomst van Nederland
Organisatie: DP
Naam: Karin
- Mijn idee voor een slogan:
Verander Nederland
is als slek duidelijk
en appealert aan eigen
mitahet
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Samen Vooruit.
- John Schraven.
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Samen voor een
beter Nederland
Organisatie: DP
Naam: Karin
- Mijn idee voor een slogan:
Goen kabinetformatie
zonder dichten
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
(Niets te verliezen!)
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
HET over leg over en
van Nederland
Organisatie: DP
Naam: Ramco
- Mijn idee voor een slogan:
Maak de wijk
groen!
Organisatie: P.G.
Naam: Annemarie v.d. Vusse
- Mijn idee voor een slogan:
Breaking walls
creating space
Organisatie:
Naam: make rijkhoff
- Mijn idee voor een slogan:
Samen voor Nederland
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Making the world
Together.
Organisatie: jongerendebank F&M
Naam: Shane Pethipathy.
- Mijn idee voor een slogan:
Waan 1000
bloemen bloeien
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Co-Creatie the
Future
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Bel tijdig om
hulp! (OIM)
Organisatie: Ministerie van I&M
Naam: Ruud Cino
- Mijn idee voor een slogan:
Wat denk jij?
Wat denkt u?
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
OIM -> koers houden!
Organisatie: kon. BLM-Schuytkevan
Naam: Marten van Diep
- Mijn idee voor een slogan:
Samen vooruit
Organisatie: DP
Naam: Karin
E-mailadres:
- Mijn idee voor een slogan:
Wij, Nederlanders -
Nederland spreekt -
Samen bewegen wij
Organisatie: DP Nederland
Naam: Rose
- Mijn idee voor een slogan:
de overheid uitdagen
tot daadkracht
Organisatie: ICE
Naam: dijanstra
- Mijn idee voor een slogan:
logo is ondergeschikt
aan de inhoud
en de interactie met
"wereld"
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Echte
dialoog!
Organisatie:
Naam:
- Mijn idee voor een slogan:
Verander Nederland
maar wel met
oog voor menselijke
Organisatie: Consequente
Naam: Gene tenen

Dit is een uitgave van het

Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu | **OIM**

 www.overlegienm.nl

 [@OverleglenM](https://twitter.com/OverleglenM)

 [OverlegIenM](https://www.youtube.com/OverlegIenM)

